

SUNUŞ: ‘TÜRKİYE’DE SOSYOLOJİNİN 100 YILI’ ÜZERİNE 2

Nevin GÜNGÖR ERGAN*
Sayı Editörü

Türkiye’de ilk sosyoloji kürsüsünün kuruluşunun üzerinden 100 yılın geçmesi dolayısıyla 2014 ve 2015 yılları Sosyolojinin 100. Yılı olarak anıldı ve bu bağlamda iki yıldır Türkiye’de sosyoloji çalışmaları ile ilgili bir hayli yayın yapıldı; özellikle sosyoloji alanında geleneği olan ya da gelenek oluşturmak iddiasında olan Sosyoloji Dergisi, Sosyoloji Konferansları, Düşünen Siyaset, Sosyoloji Divanı gibi dergiler kapsamlı özel sayılar çıkardılar. Bu konudaki çalışmalar halen de devam etmektedir.

1960-1961 Ders yılından itibaren İstanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi, İktisat ve İctimaiyat Enstitüsü’nün yayın organı olarak çıkarılmakta olan Sosyoloji Konferansları’nın 2015/2 52. Sayısı Türkiye’de Sosyolojinin 100. Yılına Armağan olarak hazırlanmış; ancak bu amaçla hazırlanan çok sayıda makale 52. sayıya yetişmediğinden 53. Sayının da bu konudaki makalelerden oluşması düşünülmüştür. Dolayısıyla bu sayı 52. Sayının devamı, başka bir deyişle *Türkiye’de Sosyolojinin 100 Yılı Özel Sayısına Ek* niteliğindedir.

Sosyoloji Konferansları’nın 52. Sayısı bir bütün olarak tasarlanmış; Türkiye’de sosyolojinin tarihi; eğitimi; metodolojisi; sosyoloji-siyaset ilişkisi; toplumsal yapı, toplumsal değişme, toplumsal problemler ve sosyolojinin çalışma alanları olmak üzere toplam altı bölümlük bir bütün olarak planlanmıştır. 53. Sayı ona ek olarak düşünülmüş ve kendi içinde bir bütün olarak planlanmıştır. Bu sayıda gelen makaleler Türkiye’de Sosyolojinin Tarihi; Türk Sosyolojisinde Metodoloji; Türkiye’de Toplumsal Yapı, Toplumsal Değişme, Toplumsal Problemler ve Sosyoloji olmak üzere üç başlık altında düzenlenmiştir.

52. ve 53. sayılar bir araya geldiğinde Türk sosyologlarının Türk sosyolojisinin problemleri, Türkiye’de sosyoloji eğitimi ve problemleri, ele alınan konular, Türk sosyolojisinde metodolojik gelişme ve yönelimler,

* Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü.
İletişim: nevine@hacettepe.edu.tr

Türk toplumunun yapısı, dönemlere göre belirli toplumsal problemleri ve Türk sosyolojisinde belli çalışma alanlarındaki birikimler ortaya konmuştur. Bu iki sayının incelenmesinden Türk toplum yapısındaki ve dünyadaki değişimlere paralel olarak Türk sosyolojisinde inceleme konuları ve metodolojik gelişmeler; ayrıca Derginin yazar ve hakem kadrosuna bakıldığında Türk sosyolojisinin belli başlı şahsiyetleri görülecektir.

Sosyoloji Konferansları’nın Türkiye’de Sosyolojinin 100 Yılı Özel Sayısı içerisindeki makaleler birbirini tamamlayan bir bütün olarak kurgulandığından Hocalarımızla yüz yüze veya telefonla görüşerek makale isteme yoluna gidilmiştir. Derslerimizin, sınavlarımızın ve diğer çalışmalarımızın yanında, sınırlı bir sürede Editörlük faaliyeti gerçekleştirildiğinden ve bu tarz bir iletişim çok zaman aldığından, makale yazabilecek Hocalarımızın tamamına ulaşma imkanımız olmamıştır. Hoca-Öğrenci ilişkisi açısından bakıldığında 52. Sayıda olduğu gibi 53. sayıda da editör, onun hocaları, öğrencileri ve onların öğrencileri olmak üzere dört farklı yaş grubunu bir arada görmek mümkün olmaktadır. Sosyoloji Konferansları Hakemli Dergi formatında çıkarıldığı için daha kıdemli hocalarımızdan bazılarına çok meşgul oldukları, bazılarına da formatlı yazı istemekte zorlandığımız için böyle bir teklif götürülemedi. Çalışma Türk/Türkiye sosyolojisi olarak planlanmış; Türkiye’nin farklı bölge ve farklı üniversitelerinden farklı statülerde, farklı alanlarda çalışan bilim insanlarının yazılarıyla bir araya geldikleri bir özel sayı oluşturulmaya çalışılmıştır.

52. sayı da dahil Türkiye’de Sosyolojinin 100 Yılı Özel Sayısı için toplam 50 adet makale, 2 adet Belge Sunumu, üç adet Kitap Değerlendirme yazısı gelmiştir. Bunlardan 31 makale ve 1 adet Belge Sunumu 52. Sayıda yayımlanmıştır. Sosyoloji Konferansları belli indekslerce taranan uluslararası hakemli dergi formatında yayımlandığı ve bunun için de belli oranda yabancı dilde makale yayınlamak durumunda olduğu için bu sayıda yayımlanmak üzere gönderilen 1 İngilizce makale de Türkiye’nin toplumsal yapısı ve toplumsal problemleriyle ilgili görüldüğünden “Türkiye’de Sosyolojinin 100 Yılı” Özel Sayısı içerisinde değerlendirilmiştir. Dolayısıyla bu sayıda 15 Makale, 1 Belge Sunumu ve 3 adet Kitap Değerlendirme yazısı yayımlanmaktadır. Sosyoloji Konferansları hakemli dergi olduğundan, gelen yazıların 7 adedi çeşitli sebeplerle derginin kriterlerine uygun bulunmadığından yayımlanmamıştır.

Bu çalışma bir özel sayı olduğu için, alanı gereği o alandaki birikimin yazıya aktarılması açısından, makalelerin sayfa sayısında bir sınırlamaya gidilmemiştir; bu nedenle 10 sayfalık makaleler olduğu gibi, çok az sayıda da olsa 40 sayfanın üzerinde makaleler de Derginin bu sayısında da yer almıştır. Yine 100. Yıl sayısı bu alandaki birikimi yazıya aktarma amacı güttüğünden bir yazarın ya birbirini tamamlayan ya da farklı alanların bilgisini aktaran iki farklı yazısına da aynı sayıda yer verilmiştir.

Sosyoloji Konferansları'nın "Türkiye'de Sosyolojinin 100 Yılı" Ek Sayısında da İÇİNDEKİLER kısmı hazırlanırken bölümlerin ve konuların sistematik açıdan birbirini takip etmesi yanında yazarların kıdem ve unvanları da dikkate alınmıştır.

Ziyaeddin F. FINDIKOĞLU'nun da belirttiği gibi sosyoloji alanında çalışacaklar için sosyolojinin tarihçesi önemlidir. Sosyoloji tarihi alanında diğer ülkelerde ve yabancı dilde çok sayıda kaynak olmasına ve Darülfünun'da 1914 yılında İctimaiyat Darülmesai ismiyle kurulan sosyoloji kürsüsü Avrupa'nın ikinci Dünyanın üçüncü sosyoloji kürsüsü olmasına rağmen, Türkiye'de sosyolojinin tarihi alanında birkaç önemli çalışma dışında yeterli sayıda eser ortaya konmamıştır. Son iki yıldır çıkarılan özel sayılar bu açıdan da önemli bir birikimin ortaya konmasına vesile olmuştur. Bu sayımızda **TÜRKİYE'DE SOSYOLOJİ TARİHİ**'ne ait üç makale yer almıştır.

Yıldız AKPOLAT'ın "Türk Sosyolojisi Üzerine Kısa Bir Bakış" isimli makalesinde kendi ifadesiyle "temel sorunu, evrensellik ve yerellik arasına sıkışmışlık olan Türk sosyolojisinin tarihsel değişim sürecinde Türk modernleşmesi ile nasıl biçimlendiği, akademi içinde ve akademi dışında entelektüellerin kendilerini daha rahat ifade ettiği dergiler çerçevesinde ele alınmıştır". Akpolat bunu yaparken Türk sosyolojisinin şahsiyetlerini, eserlerini, kullandıkları metodolojik yaklaşım ve araştırma teknikleri üzerinden açıklar ve günümüze getirir, kronolojik olarak Türk sosyolojisinin gelişmesini verir. Makalede ayrıca Türk sosyolojisinin gelişimi, dinamikleri ve problemleri Türk toplumundaki ve Batı'daki dinamikler bağlamında ele alınıp tartışılmıştır.

H. Bayram KAÇMAZOĞLU, "Doğan Ergun'un sosyolojik Görüşleri" başlıklı makalesinde Türk sosyolojisinin önemli bir ismi olan,

ancak şimdiye kadar üzerinde pek çalışılmamış olan Doğan Ergun’un fikirlerini eleştirel bir bakışla bir bütün olarak ele almakta, temel eserlerine dayalı olarak başlıca görüşlerini açıklamaktadır. Kaçmazoğlu’na göre “sosyolojide tarihsel ve felsefi temeli önemseyen Ergun, araştırmalarında, Türk toplumunun ve bireyinin Batı toplumlarından ve bireyinden farklılıklarını ortaya koymaktadır. Yöntemin neliği, Türk toplumunun, Batılı toplumlardan farklılıkları, Türk kimliği, Türk kişiliği, Türk bireyinin nitelikleri, tarih-toplum, toplum-birey, toplum-eğitim ilişkileri ve toplumsal değişme başlıkları Doğan Ergun’un temel çalışma alanlarını teşkil etmektedir”.

Türkiye’de sosyolojinin tarihi üzerine üçüncü makalemiz Yüksek Lisans Tezini Baykan Sezer üzerine hazırlamış olan **Ayhan VERGİLİ**’nin “Baykan Sezer’in Metinlerinde Durkheim Eleştirileri” isimli makalesidir. Türk sosyolojisinde Ziya Gökalp Hilmi Ziya Ülken çizgisini sürdüren ve İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümünde yaklaşık otuz yıl görev yapan Sezer, batıda ortaya çıkan bir bilim olarak sosyolojinin Batı egemenliği çerçevesinde olayları değerlendirdiğine dikkati çeker. Sezer Batı sosyolojisine ve Batılı sosyologlara eleştirel şekilde yaklaşarak, akademik hayatı boyunca Türk toplumunun sorunlarına çözüm bulabilmek için Türkiye’de yerli bir sosyoloji kurulması amacına yönelik çalışmalar yapmıştır. Ayhan Vergili makalesinde Sezer’in sosyoloji anlayışını kısaca izah ettikten sonra, onun Durkheim’ın tarihe yaklaşım biçimine, dinin menşesine ilişkin görüşlerine, metodolojik yaklaşımına ve sosyolojiyi Batı egemenliğinin temellendirilmesi için kullanmasına yönelik eleştirilerini değerlendirmeye çalışmıştır.

Türkiye’de sosyoloji alanındaki tartışmalarda Metodoloji konusu çok önemli bir yer işgal etmektedir. Bir sosyolojide ancak kimliğini kazandıktan sonra gelenekten ve uzmanlıktan bahsedilebileceğini belirten Baykan SEZER’e göre *yöntem sorunu* Türk sosyolojisinin *kimlik sorunu*dur. Bu nedenle ona göre sosyolojinin öncelikle yapması gereken kendisini yöntemiyle tanımlamak olmalıdır. Bu sayımızda **TÜRK SOSYOLOJİSİNDE METODOLOJİ** konusunda iki makale yer almaktadır.

Feryal TURAN “Türk Sosyolojisinde Teori ve Yöntem: Aile Sosyolojisi Örneğinde” isimli makalesinde 2014-2015 yıllarında

Türkiye’de sosyoloji alanında yayın yapan beş dergide (Sosyoloji Dergisi (İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi), Aile ve Toplum (T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü), Sosyolojik Araştırmalar E-Dergi (Hacettepe Üniversitesi), Sosyoloji Konferansları (İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi) ve Sosyoloji Araştırmaları Dergisi (Sosyoloji Derneği)) aile konusunu ele alan makalelerin teori ve yöntem bağlamında genel bir değerlendirmesini yapmaktadır. Bu amaçla makaleleri *Ritzer’in meta-teorik çerçevesi* bağlamında sınıflandırmış ve *makalenin türü, teori, yöntem ve araştırma konuları* boyutlarında incelemiştir. Yaptığı *içerik analizi* sonucu Türkiye’de aile sosyolojisi alanında tek bir teorinin başat olmadığını, ancak sosyal gerçeklik paradigmasının yaygın olarak kullanıldığını ortaya çıkarmıştır.

Şeref ULUOCAK “Tözcülük-İlişkisel Dikotomisi Açısından İlişkisel Sosyolojik Modellerin Türkiye’de Sosyoloji Pratiği ve Düşünümselliği Açısından Olası Açılımları” başlıklı makalesinde Türkiye açısından durumu tartışmakta ve şu sonuca varmaktadır: “Türkiye’de bugün normatif siyasete eklenmiş ve dokzozofik bir teknikere dönüşmüş sosyal bilim pratiği ve bu pratiği besleyen sosyo-ekonomik-kültürel-politik ve sosyo-bilişsel anlam çerçevelerinin dışına çıkabilecek bir özerk sosyal bilim alanı oluşturulabilmesinin olanağı olarak, yine tözlerden ziyade ilişkilere odaklanan perspektiflerin önem kazandığı düşünülmektedir. Ancak temel sorunun çok önemli olmakla birlikte sadece düşünümsellik sorunu olmaktan ziyade, tahakküm ve müdahalesizlik mekanizmalarını eş-zamanlı olarak içeren sosyo-kültürel yapı problematiği olarak ağırlığını hissettirdiği düşünülmekte ve sosyal bilimler alanında bu türden yapısal mekanizmaların “beliriveriş”(emergent)lerin etkileri gözlemlenmeye devam etmektedir”.

Özel Sayımızın 3. Bölümünde **TÜRKİYE’DE TOPLUMSAL YAPI, TOPLUMSAL DEĞİŞME, TOPLUMSAL PROBLEMLER**’le ilgili dokuz makale yer almaktadır. Bu bölümde Türkiye’nin toplumsal yapısı ve bu yapıdaki değişimler bağlamında 1938-1980 arası dönem ile köy ve kent yapıları ele alınıp incelenmiştir. Toplumsal yapı problemleri olarak göç, kentleşme, gecekondu, misyonerlik, üniversite öğrencilerinin Facebook kullanma alışkanlıkları, çalışmanın yeni biçimleri, Türk Yurdu Dergisi’nde milli kimlik unsuru olarak mefkûre konuları işlenmiştir.

Sosyoloji Konferansları dergisinin uzun süre Yayın Kurulu başkanlığını yapan Prof. Dr. **Mustafa E. ERKAL**, “1938-1980 Yılları Arasında Türkiye’nin Toplumsal Yapı ve Dinamikleri” isimli makalesi ile bu sayıya katkıda bulunmuştur. Erkal bu dönemdeki Türk toplum yapısı ve bu yapıyı değiştirip dönüştüren II. Dünya Savaşı, 1960, 1980 darbeleri, 1971 Muhtırası, iç ve dış göç, kentleşme, çok partili hayata geçiş gibi dinamikleri 1938-1960 ve 1960-1980 dönemleri olmak üzere iki farklı dönemde ve daha çok toplumsal yapıyı oluşturan toplumsal kurumlar ekseninde ele alıp incelemiştir.

Suna BAŞAK “Türkiye’nin Ana Siyasal-Düşünsel Ekseninde Değişme Eğilimleri” isimli makaleleriyle yine 1938-1980 arası dönemde Türk toplumundaki değişimi düşünsel eksende 1938-1960 ve 1960-1980 dönemleri olmak üzere iki ayrı makalede ele alıp incelemiştir. Başak 1938-1960 dönemi fikir akımlarını Yusuf Akçura’nın Osmanlıcılık, İslamcılık ve Türkçülük ayrımından hareketle incelemeye tabi tutmuştur. Ona göre döneme ilişkin fikir akımları diğer çalışmalardan farklı olarak kültür olgusu analizlerinden hareketle değerlendirmeye tabi tutulmuş ve söz konusu fikir akımlarının pozitivist paradigmanın iki parçalı kültür analizinin etkisinde kaldığı sonucuna varılmıştır.

BAŞAK’ın ikinci makalesinde 1960-1980 Türkiye’sindeki fikir akımları, tam da bu dönemde yaşamış (1938-1983) ve ilmi birikimiyle sosyo-kültürel yapıya içerden bakma imkânına sahip olmuş Türk düşünürü Erol Güngör’ün “mutlak modernistler”, “kontrollü modernleşme taraftarları” ve “modernleşme karşıtı aydınlar” ayrımından hareketle değerlendirilmeye tabi tutulmuştur. Başak’ın tarama değerlendirme çalışması niteliğindeki bu makalesinde; fikir akımlarındaki farklılaşmalara rağmen 1938-1960 döneminde siyasi kültürde başat olan pozitivist paradigmanın etkisinin 1960-1980 döneminin sonuna kadar da hakimiyetini sürdürdüğü sonucuna varılmıştır.

Serdar SAĞLAM’ın “Türkiye’de Köyle İlgili Uygulama Ve Çalışmalar İle Türk Sosyolojisindeki Yansımaları” isimli makalesinde Türkiye’de Cumhuriyetin ilk yıllarında köy üzerinde gerçekleştirilen kamu uygulamaları, rapor ve yayınlar, tartışmalar ile Türk sosyolojisindeki yansımaları ele alınmıştır. Sağlam makalesinde Rükneddin Fethi, Hasan Reşit Tankut, Mehmet Nuri Alpay, Mahmut Makal, Fikret Otyam ve Nusret

Köymen'in eser ve fikirlerinden bahsetmekte ve Türkiye'de köy olgusu üzerinde önemli fikirler ortaya koymuş ve eserler yazmış sosyologlar olarak Ziya Gökalp, Prens Sabahaddin, Mehmet Ali Şevki, Selahaddin Demirkan, Mediha Berkes, Behice Boran, Mümtaz Turhan, Mehmet Eröz, Nermin Erdentuğ, İbrahim Yasa ve Orhan Türkdoğan'ın görüşleri üzerinde durmaktadır.

Serdar SAĞLAM'ın "1923-1950 Yılları Arasında Türkiye'de Kent Ve Kentleşme Olgusu" başlıklı makalesinde 1923 yılından itibaren Türkiye'de kent, kentleşme ve imar yasaları ile bu alandaki uygulamalar ele alınmaktadır. Sağlam'a göre Türkiye'de 1950'li yıllara kadar Ankara haricinde yoğun bir kentleşme hareketine rastlanmamaktadır. Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti olarak ilan edilen Ankara bu tarihten itibaren hızla büyümeye ve göç almaya başlamıştır. Bu bakımdan şehre ilişkin kanunlar ve planlamalar, imar faaliyetleri ile bu alanlardaki diğer uygulamalar ilkönce Ankara çerçevesinde hayata geçirilmiş ve bu çalışmalar ülkenin diğer kentleri için de model teşkil etmiştir. Günümüzde kentsel dönüşümüne konu olan gecekondular 1950'li yıllardan önce de Ankara başta olmak üzere Türkiye'nin bir kaç büyük şehrinde yaygınlık kazanmıştır.

Ümit AKCA "Protestan Misyonerler ve Millî Devletlerin Doğuşu: Robert Kolej Ve Bulgar Milli Devleti Örneği" isimli çalışmasında, "millet" sistemi etrafında çok dinli ve çok kültürlü Osmanlı toplumunun siyasal merkezi olan İstanbul'da Evanjelik Protestan misyonerlerin kurup işlettiği Robert Kolej ve bu kolej etrafında 19. Yüzyıl boyunca yürütülen eğitim-misyon çalışmalarının Bulgar milletini ve Bulgaristan'ın ulus devletini ortaya çıkarması sürecini ele alıp incelemiştir. "Ona göre Misyonerlik çalışmalarının "yeni" dünyadan "eski" dünyaya yöneldiği 19. Yüzyıl; Sanayi Devrimi, Aydınlanma, Rönesans ve Reform hareketlerinin sonuçlarının da güçlü hissedilmeye başlandığı geçişler ve değişimler dönemidir. İmparatorlukların, hanedanların ve çok uluslu toplumların yeni kimlikler ve yeni siyasal yapılar etrafında örgütlendiği bu dönem öte yandan yeni dünya (Amerikan) değerlerinin eski dünyaya (Avrupa ve Asya) yayılmaya başladığı dönemdir".

Aysel GÜNİNDİ ERSÖZ'ün "Üniversite Öğrencilerinin Facebook Kullanma Alışkanlıkları: Sosyoloji Bölümü Öğrencileri Örneği" isimli makalesinde yaygın olarak kullanılan Facebook sosyal paylaşım sitesinin

gençlerin toplumsallaşması üzerinde çok etkili olduğu belirtilmekte; Facebook kullanımı ile sosyalizasyon arasındaki ilişki, Gazi, Ankara ve Hacettepe Üniversitelerinin sosyoloji bölümlerinde öğrenim gören 195 öğrencinin, Facebook kullanma nedenleri ve Facebook hesaplarından yaptıkları etkinlikler üzerinden tartışılmaktadır. Ersöz’ün çalışmasının sonucunda öğrencilerin Facebook’u yoğun bir şekilde kullandıkları, kişisel bilgilerini hesaplarından paylaştıkları, Facebook’un “beğen” ve “paylaş” özelliklerini daha sık kullandıkları ve öğrencilerin Facebook hesaplarını etkin şekilde kullanmayı önemsedikleri ortaya çıkmıştır.

Sevgi ÇOBAN “Çalışmanın Yeni Biçimlerini Okumak: Çalışma Deneyimi Olmayan Üniversite Mezunlarına Yönelik Kariyer Sitelerindeki İlanlar” isimli makalesinde, Türkiye’de en çok kullanılan üç kariyer sitesinde çalışma deneyimi olmayan üniversite mezunları için verilen iş ilanları üzerinden çalışma hayatının esnekleşme ve eğretilişmesi süreçlerini ele almıştır. Ona göre 500 ilanın incelenmesi sonucunda çalışma hayatına yeni başlayacak olan üniversite mezunları için yapılan iş tanımları ve adaylarda aranan özellikler ortaya başlıca beş tema çıkarmıştır. Bunlar *teknik beceriler, esneklik, insan ilişkileri, bedensellik* ve *motivasyondur*. Bu temalar aracılığıyla çalışmanın üniversite öğrenimi ile mesafesinin açılmakta olduğu, öğrenim dışı teknik becerilere daha fazla atıf yapıldığı, esnekleşmenin yeni boyutlar kazanarak derinleştiği, insan ilişkilerini merkeze alan muğlak başarı ölçütlerinin ön plana çıktığı, bedenselliğin işin önemli bir parçasını oluşturduğu ve motivasyonu bir kişilik özelliği olarak tanımlayan söylemlerin kurumsal aidiyet söylemlerinin yerini aldığı sonuçları ortaya çıkmıştır.

Yalçın YILMAZ’ın “Türk Yurdu Dergisi’nde Mefkûre Üzerine Tartışmalar (1911-1918)” isimli çalışmasında; Türkçülük ideolojisinin yayın organı olan Türk Yurdu Dergisinin 1911-1918 yılları arasındaki yayın döneminde, milli kimlik unsurlarından mefkure üzerine yapılan tartışmalar konu olarak alınmıştır. Mefkure ile ilgili olarak Dergi’de düşüncelerini aktaran toplam 23 düşünürün/aydınının 60 adet makalesi/metni değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Yılmaz’ın analiz ve değerlendirmeleri çerçevesinde Türk Yurdu’nda bu dönemde yazan aydınlara göre İmparatorluğun kurtuluşu Türklerin birliğine dayanmaktadır. Rusya coğrafyasından gelen Türk yazarlar mefkure olarak ilk sayıdan itibaren Rusya coğrafyasındaki Türklerin kurtuluşunu da hesaba katarak “bütün

Türklerin” birlikteliğini savunurken, Osmanlı topraklarında yaşayan Türk yazarlar ise imparatorluğun dağılmasını önlemek amacıyla başlangıçta Osmanlı topraklarında yaşayan Türklerin ve Türk olmayan Müslümanların birlikteliğini savunmuşlardır. Rusya göçmenleri Türklerin kurtuluşu için imparatorluğu bir araç olarak görürken, Osmanlı Türkleri İmparatorluğun kurtuluşu için Türklerin birlikteliğini bir araç olarak görmüşlerdir.

Murat ÇETİN “The Impact of the European Union Accession Process on the Proliferation of Good Governance Practicies in Turkey” başlıklı İngilizce makalesinde iyi yönetim anlayışının gereklilikleri çerçevesinde Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne katılım sürecinde iyi yönetimi gerçekleştirmek adına yapılan düzenlemeleri ve bu düzenlemelerin uygulanabilirliğini tartışmıştır.

Geçen sayımızın **BELGE SUNUMU** kısmında Ziya Gökalp ile ilgili Devlet Kayıtları arasında bulunan Arşiv belgelerini sunan **Bedri MERMUTLU**, bu sayıda “Prens Sabahaddin İle İlgili Devlet Kayıtları Arasında Bulunan Resmi Belgeler” isimli yazısında Başbakanlık Osmanlı Arşivi belgeleri arasında kuruluş dönemi iki Türk sosyoloğundan biri olan, aynı zamanda yurt içinde ve dışında siyasi faaliyetleriyle de tanınan Prens Sabahaddin’in hayatıyla ve siyasi faaliyetleriyle ilgili ulaşılmış olduğu 44 adet belgeyi bilim dünyasıyla paylaşmaktadır. Mermutlu, bunlardan kırk üçünü Başbakanlık Osmanlı Arşivi’ndeki dosyalardan, birini ise Ahmet Bedevi Kuran’ın yayınladığı belgeler arasından temin etmiştir. Mermutlu çoğu Sultan Abdülhamit ve Meşrutiyet hükümetleri dönemine, ikisi Mütareke dönemine, biri ise Milli Mücadele dönemine ait bu belgelerin yorum ve değerlendirmesini sonraki çalışmalarına bırakmaktadır.

Bu sayıda **KİTAP DEĞERLENDİRMELERİ** kısmında üç adet yazı yer almaktadır:

Fügen BERKAY felsefi-sosyolojik bakış açısı ve sosyal bilimlerin farklı alanlarına ait geniş birikimi ile yazdığı tanıtma yazıları ile okuyucuyu 2015 yılında Türk düşünce hayatına kazandırılan iki önemli eseri okumaya ve üzerinde düşünmeye davet etmektedir.

BERKAY Tülay Uğuzman’ın 2014 yılında Nobel Yayınları arasında yayınlanan *Atasözlerine ve Deyimlere Yanstıyan Türk Halk Düşüncesi* isimli kitabı için yazdığı değerlendirme yazısında; sözkonusu eseri konusu ve özü gereği zamana dirençli bir emek ürünü olarak takdim etmekte; eserin Uğuzman’ın uzun yıllar geniş tabanlı bir tarama ve değerlendirmesinin ardından atasözleri ve deyimlerde var olan halk sezgisini, bilgeliği, bunların yanındaki sert gerçekliği ve bakış tarzını sergileyen ve yorumlayan bir yapıda olduğunu belirtmektedir.

BERKAY diğer yazısında Doğan Bıçkı’nın 2015 yılında Dora Yayınları arasında çıkan *Kent(te) Yoksulluk Ayrışma ve Yaşam Kalitesi* isimli eserini tanıtmaktadır. Berkay çalışmayı “uzun ve bu nedenle çok açıklayıcı ana başlığının hakkını veren zengin içeriği ile öncelikle alanda yetişmekte olanlar açısından besleyici, entelektüel ilgi alanları geniş olup, farklı alan, meslek ve uğraşlarda olup çağının sorunlarına hassas okuyucular açısından da ufuk açıcı” olarak nitelendirmektedir.

Ümit AKCA Süleyman Hayri Bolay’ın yazarlığını ve editörlüğünü yaptığı “Tanzimat’tan Günümüze Türk Düşüncesi” isimli eseri ilk tanıtılardan biri olmuştur. Bolay “yakın dönem düşünce tarihimizin kaynağı” olarak takdim ettiği ve yaklaşık 25 senedir üzerinde çalıştığı 7 cilt 8 kitaplık bu büyük eserinde, Tanzimat’tan günümüze belli başlı Türk düşünürlerinin hayat hikayeleri, yetiştikleri ve etkilendikleri ortam, temel eserleri, başlıca fikirleri bağlamlarında ele alınıp değerlendirilmeye çalışıldığını belirtmiştir. Başlangıcından günümüze çoğu Türk sosyoloğunun da ele alınmış olduğu ve Türkiye’de sosyolojinin 100. Yılına tekabül eden 2015 yılında yayımlanmış olan bu kapsamlı eseri Akca fiziki özellikleri, muhtevası, yazılmasında takip edilen yöntem açılarından ele alıp değerlendirmiştir. Akca’ya göre “Süleyman Hayri Bolay ve alanında ihtisas sahibi olan kişilerce kaleme alınan eser, ... önceki nesillerin düşüncelerinin sonrakilere tanıtılarak fikir hayatımızın çok daha ileri götürülmesine kapı açmaktadır. ... Türk ilim ve düşünce hayatına büyük bir katkı niteliğindeki bu eser Türk düşünce hayatı üzerine düşünen ve çalışanlara çok önemli bilgi ve malzeme sunmakta, onları yeni düşünceler üretmeye teşvik etmekte “Bizim de aklımız var, aklımızı kiraya vermeden biz de düşünürüz ve Batılılar seviyesinde fikir imal ederiz, etmekteyiz” gibi sözlerle yeni nesilleri hem yönlendirmekte hem de kendi kimliğini kuvvetlendirmek için onları cesaretlendirmektedir”.

Makaleleriyle Sosyoloji Konferansları dergisinin “Türkiye’de Sosyolojinin 100 Yılı” Ek Sayısının oluşmasını sağlayarak Türkiye’de düşünce hayatına ve sosyoloji alanındaki birikime, bu birikimin tespitine önemli katkıda bulunan yazarlara ve her bir makalenin hakemliğini yaparak katkı sağlayan öğretim üyelerine içten teşekkürlerimi sunuyorum. Çalışmanın yürütülmesi ve şekillendirilmesi sürecinde fikir alış-verişinde bulunduğum ve görüşlerinden yararlandığım, **Prof. Dr. A. Fügen BERKAY**, **Prof. Dr. Veysel BOZKURT**, **Prof. Dr. M. Demet ULUSOY**, **Prof. Dr. H. Bayram KAÇMAZOĞLU** ve **Doç. Dr. Ufuk ÖZCAN**’a içten teşekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca değerli destek ve katkılarıyla hep yanımda olan **Arzu ŞAHİN** ve **Arş. Gör. Emine Kübra USTA**’ya teşekkür ediyorum.